

Kadın Komisyonu

Komisyonun aktif üyeleri; Dr. Ayşegül Aksakal, Dr. Ayşe Devrim Başterzi, Dr. Aytül Gürbüz Tükel, Betül, Çağla Demir, Deniz Mardin, Deniz Türkyılmaz, Ebru Taştan, Feray Kaya, Gizem Dr. Akça Şensoy, Dr. Gizem Çetiner, Dr. Gizem İskender, Dr. Hatıra Topaklı, Dr. Hatice Kaya, Dr. Irmak Saraç, Dr. Işın Ekin, Dr. İlke Esin, Dr. İncilay Erdoğan, Dr. Lale Tırtıl, Dr. Melahat Cengiz, Dr. Meral Yılsen, Dr. Mihriban Yıldırım, Dr. Münevver Hacıoğlu Yıldırım, Dr. Nilay Etiler, Dr. Özge Yılmaz, Dr. Özlem Altuntaş, Dr. Pınar Bekdemir, Dr. Özlem Parlar, Dr. Pınar Saip, Dr. Rengin Güvenç, Dr. Satia Advan, Dr. Seher Odabaşı, Dr. Suzan Saner, Dr. Süheyla Ağkoç, Dr. Şahika Yüksel, Dr. Şebnem Korur Fincancı, Dr. Şengül Kılıç, Dr. Şirin Atay, Dr. Yasemin Demirci, Dr. Yıldız Akvardar, Dr. Zerrin Oğlagu.

Komisyon Dönem Yürütücüsü: Dr. Özge Yılmaz

İTO Komisyon Sorumlusu: Özlem Kütükçü

ETKİNLİKLER:

1-CİNSELLİĞİN FARKLI YÜZLERİ-VI. PANEL

Kadın komisyonu olarak bir önceki dönem başladığımız, sağlık çalışanlarına toplumsal cinsiyet eşitliği uygulamalarında rehberlik edebilecek “Cinselliğin Farklı Yüzleri” panel dizisinin son panelini gerçekleştirdik.

İstanbul Tabip Odası (İTO) Kadın Komisyonu tarafından düzenlenen Cinselliğin Farklı Yüzleri dizisinin son toplantısı “Cinselliği Hastalıklardan Korunarak Keyifle Yaşamak” başlığı ile 25 Nisan 2019 tarihinde İstanbul Tabip Odası’nda gerçekleştirildi.

Panelin moderatörlüğünü Dr. Huri Özdoğan yaptı. Dr. Selim Badur “HPV ve HIV: Güncel Durum”, Dr. Muhtar Çakar “Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklar ve Sivil toplum: İKGV Deneyimi”, Av. Habibe Yılmaz Kayar ise “HIV, haklar ve ihlaller” başlığında konuşmalar gerçekleştirdi. Salondan çok sayıda soru ve katkı ile panel sonlandırıldı.

2-CİNSEL SAĞLIK, ÜREME SAĞLIĞI VE HAKLAR PANELİ

İstanbul Tabip Odası (İTO) Kadın Komisyonu tarafından düzenlenen “Cinsel sağlık, üreme sağlığı ve haklar” başlıklı panel 8 Şubat 2020 tarihinde İTO Sevinç Özgüner Konferans Salonunda gerçekleştirildi.

Moderatörlüğü Dr. Irmak Saraç’ın yaptığı panelde Avukat Canan Arın 1994 yılında Kahire’de katıldığı “Nüfus ve Kalkınma Konferansı (ICPD)”nı aktardı. Dr. Şevkat Bahar Özvarış ise, ICPD’de 25 yıl sonra Kasım 2019’da Nairobi’de yapılan toplantıda bu gündemin bitmediğini ve bitirmek için sürecin hızlandırılması gerektiği ana mesajı ile toplandığını aktardı. Üçüncü konuşmacı olan Ceren Topgül ise “Sisteme değil isteğe bağlı hizmet: sağlık çalışanları gözünden İstanbul’da kürtaj ve aile planlaması hizmetlerinin durumu” başlığında konuşma yaptı. Toplantı dinleyicilerin aktif katılımı ile sonlandı.

3-CİNSEL ŞİDDETİ ÖNLEME VE TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİNİ DESTEKLEME BİRİMİ YÖNERGESİ:

Komisyon olarak Cinsel Şiddeti Önleme ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliğini Destekleme Birimi Yönergesi’ni tamamladık ve Cinsel Şiddeti Önleme ve Destek Birimi’ni kurduk.

Yönerge:

1. AMAÇ

Bu Yönergenin amacı, hekimlerin, meslektaşlarına veya üçüncü kişilere yönelik cinsiyet, cinsel yönelim, cinsiyet kimliği veya bir başka temelde ayrımcılık göstermesini; cinsel şiddet ve kadına yönelik her türlü şiddeti önlemek ve bunların kaynağı olan toplumsal cinsiyet eşitsizliği ile mücadele etmek için kurulan Cinsel Şiddeti Önleme ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliğini Destekleme Birimi’nin yapısını, görevlerini ve uygulama esaslarını düzenlemektir.

2. GENEL YAKLAŞIM ve İLKELER

Dünya Sağlık Örgütüne göre cinsel şiddet; bir kişinin karşısındaki kişiyle arasındaki ilişki biçimi ne olursa olsun, o kişiden cinsel bir fayda ya da güç elde etme girişimi; sözle, bakışla ya da herhangi bir cinsel eylemle kişiye yaklaşma, kişinin cinselliği üzerinde baskı kurma gibi davranışları sosyal, psikolojik ya da fiziksel güç yoluyla karşı tarafa uygulamasıdır.

Yönerge bu yaklaşımı kabul eder ve cinsel şiddetin, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin bir sonucu olarak ortaya çıktığını göz ardı etmez. Toplumsal cinsiyet, biyolojik olarak belirlenenin aksine, toplumsal olarak belirlenmiş güç ilişkisine dayanan cinsiyet rolleridir. Kadın ve erkek arasında kurulmuş eşitsiz ve hiyerarşik ilişkinin kendisi yapaydır; değişebilir, dönüştürülebilir bir ilişkidir. Bu nedenle Yönerge, cinsel şiddeti önlemenin yanı sıra, toplumsal cinsiyet eşitsizliği ile mücadele etmeyi önüne koyar.

Yönergenin temel amacı, cinsel şiddetin yaşanmadığı, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlandığı bir meslek örgütünün yaratılmasına katkıda bulunmaktır. Bu çerçevede cinsel taciz, cinsel saldırı ve kadına yönelik her türlü şiddete karşı duyarlılık ve farkındalık yaratmak, bunlara ilişkin tutum, davranış ve eylemleri engellemek, cinsel şiddete uğrayanların kendilerini güvenle ve daha açık ifade etmelerini ve güçlenmelerini sağlamayı hedeflemekte, olayın nasıl yaşandığını değil, gerçekleşmiş olmasını

dikkate alan bir yaklaşımı önelemektedir.

Ancak Yönerge, kişiler arasındaki ilişkileri sıkı bir disipline sokmak, rızaya dayalı ilişkileri önlemek, belirli bir cinsel ahlaki dayatmak ve özgür tartışma ortamını engellemek amacıyla kaleme alınmamıştır.

Sessiz kalmak rıza göstermek değildir. Rızanın sürekliliği esastır, rıza her zaman geri alınabilir. Unvan ve/veya mevki kullanılarak fiziksel ve/veya psikolojik güç kullanımı, tehdit, korku, baskı altına alma, gözdağı verme, hile ve kandırma ile alınan sesli ya da sessiz onay rıza olarak kabul edilemez.

3. KAPSAM

Bu Yönerge, taraflardan en az birinin hekim olması halinde, birbirlerine karşı veya üçüncü kişilere karşı gerçekleştirdikleri her türlü cinsel taciz, cinsel saldırı ve kadına yönelik her türlü şiddeti yer ve zaman sınırlaması olmaksızın kapsar.

4. DAYANAK

Birleşmiş Milletler Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi (CEDAW), Birleşmiş Milletler Küresel İlkeler Sözleşmesi, Kadınlara Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi (İstanbul Sözleşmesi), Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun, 6023 sayılı Türk Tabipleri Birliği Kanunu, TTB Hekimlik Meslek Etiği Kuralları, 10 Haziran 2017 tarihli 68. TTB Büyük Kongresinde kabul edilen Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Tutum Belgesi ve İstanbul Tabip Odası 14.04.2018 tarihli Olağan Genel Kurul kararının İstanbul Tabip Odası Yönetim Kurulu'na verdiği yetki ve görev esas alınarak hazırlanmıştır.

5. TANIMLAR

Bu Yönergede geçen;

- a. Başvurucu: Cinsel şiddete maruz kaldığı veya tanık olduğu iddiasıyla İstanbul Tabip Odası Cinsel Şiddeti Önleme ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliğini Destekleme Birimi'ne başvuran kişiyi,
- b. Birim: İstanbul Tabip Odası Cinsel Şiddeti Önleme ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliğini Destekleme Birimi'ni,
- c. Cinsiyet: Cinsiyetler arasındaki genetik ve biyolojik farklılıkları,
- d. Toplumsal cinsiyet: Kadınlık ve erkekliğin (ve ikili cinsiyet sisteminin) toplumsal olarak kurulduğunu, kadın ve erkeklere atfedilen rol ve sorumlulukların içinde yaşanan tarihsel, toplumsal ve coğrafi koşulların bir ürünü olduğunu,
- e. Cinsel kimlik: Bireylerin kendi iç dünyasında kendisini nasıl tanımladığını, kadın veya erkek olmakla sahip olduğu kişisel ve özel kimliği,
- f. Cinsel yönelim: Kişinin düşünce, duygu ve davranışsal olarak cinsel çekim duyduğu cinsiyete göre tanımlanan özelliğini,
- g- Cinsel Şiddet:
  - Cinsel saldırı: Bir kimsenin vücut dokunulmazlığının, kişinin rızasına dayalı olmayan cinsel nitelikli davranışlarla süreklilik arz etmek zorunda olmaksızın ihlal edilmesini,
  - Cinsel taciz: Cinsel taciz, fiziksel temas olmaksızın gerçekleştirilen, kişinin rızasına dayalı olmayan ve süreklilik arz etmesi gerekmeyen cinsel nitelikli söz, tavır veya diğer davranış biçimlerini,
  - Flört şiddeti: İlişki içerisinde fiziksel, cinsel, psikolojik, sosyal ya da herhangi bir iletişim aracı

kullanılarak şiddet içeren davranışlarda bulunulmasını,

- Ayrımcılık: Cinsiyeti, cinsel yönelimi ya da cinsiyet kimliği nedeniyle bir kişi ya da gruba, aynı ya da benzer konumda olan diğer kişilere göre keyfi olarak eşit davranmamayı,
- Israrlı takip: Fiili, sözlü, yazılı olarak ya da herhangi bir iletişim aracı

kullanılarak kişinin güvenliğinden endişe etmesine neden olacak şekilde kişide fiziki veya psikolojik açıdan korku ve çaresizlik duygusu yaratan ve kişiyi baskı altında tutan her türlü cinsel tutum ve davranışı,

h. Yönetim Kurulu: İstanbul Tabip Odası Yönetim Kurulu'nu ifade eder.

6. BİRİMİN KURULUŞU

İstanbul Tabip Odası bünyesinde Cinsel Şiddeti Önleme ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliğini Destekleme Birimi kurulur.

En az 7 üyeden oluşan birimin görev süresi 2 yıldır. 2 yılın sonunda en az 3 üyenin birimdeki görevine devam etmesi amaçlanır ve bu doğrultuda çaba sarf edilir.

Birimde travma alanında deneyimli bir kadın psikiyatristin yanı sıra, tekrarlayan travmaya yol açmayacak görüşme teknikleri konusunda deneyim sahibi olan bir kadın hekim, ITO kadın hekimlik komisyonundan en az bir ve Yönetim Kurulundan en az bir kadın üyenin yer alması teşvik edilir, gözetilir.

7. BİRİMİN FAALİYETLERİ

Birim amacını gerçekleştirmek için aşağıdaki faaliyetlerde bulunur:

- Toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlandığı bir meslek örgütü, bu çerçevede cinsel taciz, cinsel saldırı ve kadına yönelik her türlü şiddete karşı farkındalık ve duyarlılık yaratmak için eğitim, tanıtım ve benzeri çalışmalar düzenler.
- Yurt içindeki ve yurt dışındaki kadın örgütleri başta olmak üzere, kamu, özel kurum ve kuruluşlar ile cinsel taciz ve saldırı konularında çalışmak üzere işbirliği yapar, platformlar oluşturur veya var olan platformlara ve çalışmalara katılır.
- Başvurucuya destek vermek, başvurucuyu güçlendirmek ve istenmeyen cinsel davranışları durdurmak yönünde cesaretlendirebilmek için çalışmalar yürütür.
- Başvurucunun korunması, yaşadığı ya da yaşamakta olduğu veya tanık olduğu durum ve olayları güven içerisinde bildirebilmesi için Yönetim Kurulu'nu bilgilendirir ve gerekli önlemlerin alınmasını sağlar.
- Cinsel taciz, cinsel saldırı ve kadına yönelik her türlü şiddet şikayetleri için etkili, güvenilir, gizlilik ilkesine uygun, başvuranın beyanının esas alındığı bir başvuru mekanizması oluşturur.

8. BİRİMİN İŞLEYİŞ USULÜ

- Cinsel şiddete maruz kaldığını veya tanık olduğunu düşünen kişiler, Birime ya da Yönetim Kurulu'na başvurabilir. Birim resen öğrendiği olaylarla ilgili olarak, başvuru beklemeksizin, harekete geçebilir ve/veya Yönetim Kurulu, resen öğrendiği olaylarla ilgili olarak birimi göreve çağırabilir.
- Kendisine başvuru yapılan kişi ya da komisyon, çalışma grubu, büro ya da kurullar, başvurucuyu Birim hakkında bilgilendirmek ve birime yönlendirmekle yükümlüdür.
- Her başvuru için birim tarafından kayıt açılır, bir kayıt numarası verilir ve takip eden işlemler bu kayıt numarası kullanılarak gerçekleştirilir. Kayıt formu başvurunun tarihini, konusunu ve başvurucu-

nun taleplerini içerir. Kayıt formuna eklenecek diğer bilgiler başvurunun onayına tabidir.

d. Başvuruya konu olan olayın taraflarından herhangi biri ile birim üyelerinden herhangi birinin akademik, idari veya özel bir ilişkide olması durumunda, söz konusu birim üyesi başvuru sürecine dahil edilmez. Söz konusu ilişkinin sonradan öğrenilmesi veya fark edilmesi durumunda da birim üyesi başvuru ile ilgili süreçten ayrılır.

e. Birime doğrudan veya yönlendirme yoluyla ulaşan başvurularda, Birim tarafından gönderilecek en az 2 üye ve başvurunun kabulüne bağlı olarak İstanbul Tabip Odası Hukuk Bürosu'ndan bir avukat başvuru ile yüz yüze görüşür, başvuru dinler, ihtiyaç ve taleplerini öğrenir. Başvurucuyu hukuki ve diğer çözüm seçenekleri, bu seçeneklerde izlenen süreçler, bu seçeneklerin her birinin yaratabileceği riskler ve alınması gereken önlemler konusunda bilgilendirir.

f. Başvurucunun, şikayet konusuyla ilgili yaşadıklarını, her aşamada yeniden anlatmak zorunda kalarak ikincil mağduriyet yaşamaması için (başvurucunun kabulüne bağlı olarak ses kaydının alınması, başvurunun kabulüne bağlı olarak İstanbul Tabip Odası Hukuk Bürosu'ndan bir avukatın ilk görüşmeye katılması gibi), gerekli düzenlemeleri yapar, önlemleri alır. Görüşme sırasında mağduriyeti artıracak sorgulayıcı ve suçlayıcı söz, davranış, tavır ve imalardan kaçınılır.

g. İlk görüşme sonrasında birim üyeleri ve varsa görüşmeye katılan Hukuk Bürosu üyesi tarafından oluşturulan rapor, daha sonraki aşamalarda başvurunun beyan ve açıklamalarına yeniden başvurmayı gerekli kılmayacak şekilde ve özenle oluşturulur.

h. Birim, başvurunun talep ve ihtiyaçları doğrultusunda (örneğin kendisinden birim önünde özür dilemesi, hekim camiası önünde özür dilemesi, destek alma gereği duyuyorsa ilgili seans ücretlerinin karşılanması, teşhir edilmesi vb) sağlanabilecek desteği tespit eder.

Başvurucunun talep ve ihtiyaçları, şikayet edilen hekime Yönetim Kurulu tarafından iletilir. Ancak arabuluculuk yapılmaz, tarafları görüştürmek vb. tutumlar bir yöntem olarak reddedilir.

i. Başvurucunun talep ve ihtiyaçları ile varsa ilgili hekimin açıklamaları, cevapları ve genel tavır tutumu dahil olmak üzere bu aşamaya kadarki yaşananlar, varsa dayanak belgeler, görüşme notları ve tutanaklar, birimin değerlendirmesi/fezlekese ekinde yönetim kuruluna iletilir.

j. Birim tarafından oluşturulan fezlekede, başvurunun, adı geçen hekimle ilgili deontolojik yönden bir şikayette bulunup bulunmayacağı ayrıca bildirilir. Şayet bu yönde bir şikâyet olacaksa yönetim kurulu, Türk Tabipleri Birliği Disiplin Yönetmeliği hükümleri doğrultusunda değerlendirmede bulunur.

k. Başvuruların kabulü ve başvurucuya destek sağlanması için başvurunun beyanı esas alınır. Başvurucudan cinsel şiddet eylemlerinin varlığını kanıtlaması beklenmez.

l. Başvurularla ilgili tüm belgeler bir sonraki Birim üyeleri ve İstanbul Tabip Odası'nın yetkili kurulları dışındaki merci ve kişilere kapalıdır.

9. YÖNETİM KURULU'NUN GÖREVLERİ

a. Cinsel Şiddeti Önleme ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliğini Destekleme Birimi kuruluşunun yaygın biçimde duyurulması, başvuru mekanizmalarının en hızlı ve kolay biçimde oluşturulması, yönetim kurulunun sorumluluğundadır.

b. Yönetim Kurulu, birime başvuru olduğu andan itibaren cinsel şiddet uyguladığı bildirilen hekim/ hekimlerden İstanbul Tabip Odası'nın görev aldığı kurul, komisyon, çalışma grubu vb görevlerini bırakmasını, Birim tarafından yürütülen soruşturma sonuçlanıncaya kadar hiçbir görev üstlenmemesini ister.

c. Yönetim Kurulu, cinsel şiddet iddialarının üstünü kapatan, soruşturma açılmasını engelleyen ya da

soruşturma süreçlerine müdahale eden ilgililer hakkında, Türk Tabipleri Birliği Disiplin Yönetmeliği hükümleri gereğince soruşturma açar.

d. Yönetim Kurulu, Cinsel Şiddeti Önleme ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliğini Destekleme Birimi'nin fezlekesi ışığında, başvurucaunun kasıtlı olarak yalan söylediğinin ve yanlış beyanlarda bulunduğunun şüpheyeye yer bırakmayacak şekilde anlaşıldığı durumlarda, Türk Tabipleri Birliği Disiplin Yönetmeliği hükümleri gereğince soruşturma açar.

e. Yönetim Kurulu, cinsel şiddet iddiaları ile ilgili tüm süreçlerde, İstanbul Tabip Odası çalışanları, kurul, komisyon, çalışma grubu ve bürolarının, tarafları ve tanıkları korumak amacıyla gizlilik ilkesine uygun davranması için gerekli önlemleri alır.

f. Yönetim Kurulu, şikayet edilen hekimin, cinsel şiddet uyguladığının tespit edilmesi halinde, 6023 sayılı Türk Tabipleri Birliği Kanunu ve Türk Tabipleri Birliği Disiplin Yönetmeliği'nin düzenlemelerinin dışında, ilgili hekime 2 yıl süre ile tüm İstanbul Tabip Odası faaliyetlerinden uzak durmasını bildirir.

10. TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ TUTUM BELGESİ

68. TTB Büyük Kongresinde kabul edilen Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Tutum

Belgesi, bu Yönergenin ayrılmaz parçasıdır ve Yönergenin uygulanmasında dikkate alınması zorunludur.

11. YÜRÜRLÜK

Bu Yönerge, Yönetim Kurulu tarafından kabul edildiği tarihte yürürlüğe girer.

HUKUKİ DAYANAKLAR

68. TTB BÜYÜK KONGRESİNDE KABUL EDİLEN TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ TUTUM BELGESİ

Karar 1- Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Tutum Belgesine ilişkin aşağıdaki öneri oybirliğiyle kabul edildi.

TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ TUTUM BELGESİ

Türk Tabipleri Birliği ve bağlı Tabip Odaları çerçevesinde toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı bir anlayışı ortaya koymak amacını güden bu belge, Türkiye'nin 1985'de imzalayarak taraf olduğu Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (CEDAW), 2003 yılında onaylanmasını uygun bulduğu İnsan Hakları ve Biyotıp Sözleşmesi (Oviedo Sözleşmesi), 2011 yılında imzaladığı Kadına Karşı Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi (İstanbul Sözleşmesi) kararlarını ve TTB Hekimlik Meslek Etiği Kurallarını temel alarak TTB'nin bütün organlarının toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı olarak hareket edeceğini taahhüt eder.

Bu bağlamda TTB, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin toplumsal yaşamın her alanında temel bir sorun olduğu saptamasından hareketle, toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı bir anlayışı hayata geçirmek ve bünyesinde eşitlikçi bir "iklimi" yaratmak için aşağıdaki faaliyetleri yapmayı taahhüt eder:

1. Toplumsal cinsiyet eşitliğine ilişkin farkındalık yaratmak amacıyla kendi üyeleri arasında çalışmalar yapmak,
2. Hekimlerin klinik uygulamalarında, bilimsel araştırma, toplantı ve yayın süreçlerinde toplumsal cinsiyet eşitliğine aykırı söz ve ifadeler kullanmaması, tutum ve davranışlar göstermemesi yönünde gerekli önlemleri almak,
3. Bu kapsamda hem oda yöneticilerinin, idari personelin ve çalışanlarının, hem de toplumun konferans, seminer, toplantı vb. etkinliklerle konuya ilişkin bilgilendirilmesine yönelik eğitici çalışmaların yapılmasını sağlamak,

4. Tabip odalarında kadına yönelik şiddet, cinsel taciz ve cinsel saldırıyla ilgili bilgilendirme, rehberlik ve sorun çözme konusunda kolay ulaşılabilir başvuru noktaları oluşturmak da içinde olmak üzere çeşitli gereklilikleri yerine getirmek,
5. Disiplin Yönetmeliklerinde kadına yönelik şiddet, cinsel taciz ve cinsel saldırı ve toplumsal cinsiyete dayalı yıldırma (mobbing) suç olarak açıkça tanımlamak ve yönetmeliklerde gerekli değişiklikleri yapmak,
6. Hekimlerin toplumsal cinsiyet eşitliğini ihlal eden söz, tutum ve davranışları gösterdiklerine ve yıldırma (mobbing) uyguladıklarına ilişkin iddiaların tabip odaları onur kurullarınca incelenmesini sağlamak,
7. Tabip odalarında 2 yıllık seçim dönemleri esas alınarak "Toplumsal cinsiyet eşitliği eylem planı" geliştirmek ve toplumsal cinsiyet eşitliğini izlemeye ilişkin çalışmalarda bulunmak,
8. TTB bünyesinde ve odalarda görev alan kadın hekimlerin oranının artırılması için çalışmalar yürütmek ve desteklemek; bu bağlamda kadın hekimlerin oda çalışmalarına katılımının önündeki engelleri ortadan kaldırmaya ve etkin katılımlarını özendirmeye yönelik mekanizmaları oluşturmak ve işletmek,
9. Kadın hekimlerin çalışma koşullarını (kreş vb. olanaklar açısından) ortaya çıkarmak /görünür kılmak ve değerlendirmek için çalışmalar yapmak; özel ve toplumsal yaşamının dengesini kurabilmeleri için destekleyici olanaklar sunmak,
10. Bu amaçları yerine getirmek üzere işbirliği ve eşgüdüm içinde çalışacak olan Kadın Hekimlik ve Kadın Sağlığı Komisyonlarının kurulmasını sağlamak, var olanların çalışma biçimi ve işlevselliklerinin güçlendirilmesine yönelik çalışmalar yapmak.

İSTANBUL TABİP ODASI 14.04.2018 TARİHLİ OLAĞAN GENEL KURUL KARARI

Genel Kurulumuz;

Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklanan bir ayrımcılık olan cinsel şiddet ile farklı biçim ve düzeylerde yaşamın her alanında olduğu gibi meslek yaşamımız ve meslek örgütümüzde karşılaşıldığını kabul eder. Cinsel şiddet hak ihlalidir ve suçtur.

Toplumsal cinsiyet eşitliği ve cinsel şiddet hakkında farkındalığın artırılması, cinsel şiddetin önlenmesi ve maruz kalan kişilerin hızla desteklenmesi için özel çalışmalar yapılmalıdır. Cinsel şiddete uğrayan kişiler ile özenli ve tekrarlayan travmaya yol açmayacak görüşme teknikleri konusunda deneyim sahibi olan kişi/kişilerin oluşturduğu birimlere gereksinim vardır.

Seçilecek yönetim kurulunu;

Cinsiyetçi şiddete maruz kalan ve bu olaylara tanık olan kişilerin korunmasını, olay ve durumların güven içinde bildirilmesi ve açıklanması yönünde cesaretlendirilmesini sağlamak amacıyla Cinsel Şiddeti Önleme ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliğini Destekleme Birimi oluşturulması, Kadın hekimlik ve Kadın Sağlığı Kolu, Psikiyatri, Adli Tıp uzmanlık alanı ve konu hakkında deneyim sahibi hekimlerin yer almasının sağlanması, cinsiyetçi şiddete yönelik doğru tutum geliştirilmesi için düzenli eğitimler düzenlenmesi konusunda görevlendirir.

4-KÜRTAJ ANKETİ

İstanbul Tabip Odası Kadın Komisyonu olarak isteğe bağlı düşük hizmetine erişim konusunda güncel bir değerlendirme yapmak amacıyla kadın hastalıkları ve doğum asistanları ve uzmanlarına yönelik bir anket çalışması başlattık. Kolektif olarak hazırlamış ve yaygınlaştırmış olduğumuz anket, klinik pratikte kadınların kürtaja erişim hakkını ne denli kullanabildiklerini, hekimlerin ve kadınların bu

alandan ne gibi sorunlar yaşadıklarını ve bu sorunların nasıl ortadan kaldırılabileceğini tespit etmeyi amaçlamaktadır. Anket çalışması halen devam etmektedir.

5-VI. KADIN HEKİMLİK VE KADIN SAĞLIĞI KONGRESİ'NE KATILIM:

21-23 Şubat 2020 tarihlerinde İzmir'de, Türk Tabipleri Birliği (TTB) Kadın Hekimlik ve Kadın Sağlığı Kolu tarafından düzenlenen; tabip odaları, uzmanlık dernekleri, kadın örgütleri ve sivil toplum kuruluşları işbirliğinde gerçekleştirilen 'Kadın Emeği ve Sağlık' temalı kongreye katıldık.

6-KÜRTAJIN BİR FİŞLEME ARACI OLMASINA KARŞI ÇIKTIK:

İstanbul İl Emniyet Müdürlüğü, 29 Ağustos tarihinde "ivedi" ve "gizli" ibareleriyle İstanbul İl Sağlık Müdürlüğü'ne bir yazı göndererek 1 Ocak 2017 ile 31 Mayıs 2019 tarihleri arasında İstanbul'daki tüm kamu ve özel hastanelerde 30-40 yaş aralığında "polikistik over sendromu" olup, kürtaj yaptıran kadınların listesini istedi. Yazıda, İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı Terör ve Örgütlü Suçlar Soruşturma Bürosunca ilgi sayılı FETÖ ile PDY Silahlı Terör Örgütüne Üye Olma, Rüşvet ve Cumhurbaşkanı ile Devlet büyüklerine hakaret konularında yürütülmekte olan soruşturma gerekçe gösterildi.

Bu girişimin Türk Ceza Kanunu'na (TCK Madde 135) göre hukuka aykırı olduğunu belirtip, hekimleri meslek etiği kurallarını çiğnemeye zorlayan, hasta hakları, cinsel haklar ve kadınların sağlık hakkını ihlal eden bu girişimi kınayan bir açıklama yayımlayarak bu talebe, kadın bedenini denetleyen tüm mekanizmalara olduğu gibi karşı olduğumuzu açıkladık.

Kısa bir süre sonra İstanbul İl Emniyet Müdürlüğü bu talebi geri çektiğini açıkladı.

7- 25 KASIM KADINA YÖNELİK ŞİDDETLE MÜCADELE VE DAYANIŞMA GÜNÜ'NE KATILIM SAĞLADIK:

Şiddetsiz ve Sağlıklı Yaşamak İstiyoruz-Ortak Basın Açıklaması

25 Kasım Kadına Yönelik Şiddetle Uluslararası Mücadele Gününde; toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve kadına yönelik şiddetin sağlık üzerine etkilerine dikkat çekmek istiyoruz.

Şiddetin en yaygın biçimlerinden biri olan kadına yönelik şiddet; coğrafi bölge, eğitim düzeyi, gelişmişlik düzeyinden bağımsız, evrensel olarak görülen bir insan hakları ihlali ve ayrımcılık biçimidir. Dünya Sağlık Örgütü'nün 2013 yılı verilere göre her üç kadından biri partneri tarafından fiziksel ve/veya cinsel şiddete maruz kalmakta, %42'si bu saldırılar sonucu yaralanmaktadır. Dünya çapında kadın cinayetlerinin %38'i kadınların eşi veya birlikte yaşadığı kişi tarafından işlenmektedir[1].

Kadına yönelik cinsel şiddetin failleri, tıpkı fiziksel şiddette olduğu gibi, çoğunlukla kadınların tanıdıkları, bildikleri kişilerden oluşmaktadır. Her tür cinsel şiddeti anlatabilme ile ilgili utanç, sosyal desteğin sağlanmayacağı ile ilgili endişeler, yargı sisteminin failden çok şiddete uğrayanda suç

arayan işleyişi gibi zorluklar; cinsel şiddetin faili tanındığında daha da artmaktadır. Bu durum, resmi rakamlara yansıyan kadına yönelik cinsel şiddet sayısının çok düşük olmasına ve faillerin sıklıkla tanınmayan kişilerden oluştuğu yanılsamasına neden olmaktadır.

Savaşlar sırasında ölenlerin ve zorla yerinden edilenlerin büyük bir çoğunluğunu kadınlar ve çocuklar oluşturmaktadır. Kadınlar ve çocuklar hem savaş sırasında hem de güvenli olduğunu düşünerek gittikleri topraklarda cinsel saldırıya ve kötü

muamele maruz kalmaktadır. Göçe yönelik sosyal politikaların yetersizliği ile kız çocukları gittikleri ülkelerde sürekli cinsel şiddete maruz kalmakta ve evlenme yaşının altında istemedikleri kişilerle evlenmek zorunda bırakılmaktadır.

Türkiye genelinde kadınların %36'sı fiziksel şiddete, %30'u ekonomik şiddete, %12'si cinsel şiddete, %44'ü psikolojik şiddete, hayatının herhangi bir döneminde maruz kaldığını bildirmiştir. Her on kadından üçü en az bir kez ısrarlı takibe maruz kalmıştır. Ülkemizde kadınların %44'ü maruz kaldıkları şiddeti kimseye ve hiçbir kuruma anlatmadığını belirtmiş, anlatan kadınların ise %39'u şiddeti bilen kişilerden hiçbirinin kendilerine yardım etmediğini açıklamıştır(2). Bu kadar yaygın olmasına rağmen "yok sayılan" kadına yönelik şiddet, yok olmamakta; önemli sağlık problemleri ortaya çıkarmaktadır. Örneğin, şiddete maruz kalan kadınların düşük yapma riski artmakta ve %16'sı düşük doğum ağırlığıyla doğan bebeğe sahip olmaktadır.

Şiddete maruz kalan kadınlar genel sağlıklarını daha olumsuz değerlendirmekte ve bu kadınlar da depresyon, anksiyete bozukluğu, travma sonrası stres bozukluğu, alkol kötüye kullanımı başta olmak üzere ruhsal rahatsızlıkların görülme sıklığında belirgin bir artış olmaktadır. Şiddete uğrayan kadınların çeşitli bedensel yakınmalarla yıllık hastane başvuruları 10'un üzerinde olabilmektedir(3). Kadınların şiddetin sonuçlarını bedenselleştirerek ifade etmeleri bir yardım çılgılığı olarak değerlendirilmelidir. Adli tıp ve psikiyatri uzmanları başta olmak üzere tüm sağlık çalışanlarının bu yönde farkındalığı arttırılmalı, şiddeti tanımlamaları, bilgi ve beceri kazanmalarını sağlayacak zorunlu eğitim programları oluşturulmalıdır.

Kadına yönelik ayrımcılık ve şiddetle mücadelenin uluslararası düzeye taşınması 20. yüzyılla birlikte başlamıştır. 1975 yılında Mexico City'de gerçekleştirilen Birinci Dünya Kadın Konferansı'nın ardından, 1980 yılında Kopenhag'da, 1985 yılında Nairobi'de ve 1995 yılında Pekin'de düzenlenen dünya kadın konferansları, uluslararası sözleşmeler; kadınlar ve erkekler arasındaki eşitliğin sağlanmasına ve kadına yönelik şiddetle mücadelenin ülkelerin gündemine girmesine önemli katkıda bulunmuştur. En güncel sözleşme ise yakın dönemde ülkemizde ne yazık ki geri adımlar atılması için sıkça gündeme gelen 2011 yılında İstanbul'da imzalanan "Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi"dir. İstanbul Sözleşmesi kadına yönelik ayrımcılık ve şiddetin engellenmesine yönelik tedbirler alınması için imzacı devletlere bazı sorumluluklar vermektedir. Bu sorumluluklar arasında şiddete maruz kalan kadının güvenliğinin sağlanabilmesi için şiddet uygulayan kişiye uzaklaştırma kararı çıkarılması, kadının güvenliği ile ilgili tehlike görülen durumlarda kolluk kuvveti desteği sağlanması, gizliliğin sağlanarak sığınma evine yerleştirilmesi, bu süreçlerde kadınlara para yardımı sağlanması ve istihdam olanakları sunulması, çocuğu ile birlikte sığınma talebi olan kadınlar için kreş ve okul yardımı verilmesi gibi birçok maddeyle ele alan bütüncül yaklaşımlar mevcuttur. 2014 yılında Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından yürütülen çalışma göstermektedir ki kadınlar bu hakların çoğuna erişemiyor ve ne yazık ki öldürülüyorlar(3). Geçtiğimiz sene de güvenliği konusunda endişe duyan ve resmi kanallara başvuran kadınlardan ne yazık ki erkek şiddeti sonucu hayatını kaybedenler oldu. 2019 yılının ilk on ayında ülkemizde 284 kadın erkek şiddeti sonucu öldürüldü, resmi kayıtlara geçen rakamlara göre 42 kadına tecavüz edildi, 485 kadın seks işçiliğine zorlandı, 217 çocuk istismar edildi ve en az 513 kadın fiziksel şiddete uğradı. İstanbul Sözleşmesi'nin uygulanmasını denetleyen GREVIO (Kadınlara Karşı Şiddet ve Ev İçi Şiddete Karşı Uzman Eylem Grubu) 2018 Türkiye raporunda devletin mağdurları yeterince etkili biçimde koruyamamasından kaynaklı oluşan ikincil mağduriyetlere dikkat çekmiştir. Türkiye'nin sözleşmenin oluşturulması sırasında göstermiş olduğu desteği hatırlatmış ve adında İstanbul geçen sözleşmenin Türkiye tarafından "sahiplenilmeye" devam edilmesinin önemini altını çizmiştir.

25 Kasım 1960, insan hakları savunucu olan üç kadın olan Mirabel kardeşlerin Dominik faşist diktatörü tarafından hedef gösterildikten sonra arabaları durdurularak cinsel saldırıya uğraması ve sopayla vurularak öldürülmesinin tarihidir. O dönem gazetelerde haber trafik kazası olarak geçmiştir. Geçtiğimiz dönemde de Şule Çet, Emine Bulut, Güleda Cankel, Rabia Naz ve daha adlarını sayamadığımız nice cinayet davasında yargı süreci benzer yanlışlıkla ve ayrımcı tutumla ilerletilmeye çalışıl-

maktadır.

Mirabel kardeşlerin verdiği mücadele ruhuyla gerçek adalet arayışındaki kadınlar bu süreci engellemek için güçlü bir dayanışma göstermektedir. Ülkemizde kadınlar bugün birçok kazanılmış haklarını kaybetme tehlikesi altında olup güvenle yaşama hakkı, nafaka hakkı, kürtaj hakkı gibi birçok alanda mücadele vermek zorunda bırakılmıştır. Kadın sağlığını ve hayatını tehdit eden kadına yönelik şiddetin engellenmesi için İstanbul Sözleşmesi başta olmak üzere uluslararası sözleşmelerin gereklerine uyulmalı, bu alanda çalışan kadın örgütleri, meslek odaları ve uzmanlık derneklerinin uzun yıllardır biriktirdikleri bilgi ve deneyimlerden yararlanılmalıdır.

8-ŞİŞLİ KENT KONSEYİ 25 KASIM PROGRAMI'NA KATILIM:

Şişli Kent Konseyi'nin düzenlemiş olduğu 25 Kasım Programı'nda komisyonumuzu temsilen Dr. Deniz Mardin 'Kadın Sağlığı', Dr. İncilay Erdoğan 'Kürtaj Hakkı' başlıklarıyla birer sunum gerçekleştirdi.

9- 8 MART'A KATILIM:

8 Mart'ta, İstanbul 8 Mart Kadın Platformu'nun çağrısıyla 'Şiddetsiz ve sömürsüz bir yaşam için eşitlik ve özgürlük' diyerek Kadıköy'de düzenlenen mitinge katıldık.

8 Mart'ta Taksim'deki Feminist Gece Yürüyüşünde "Kadınlar Birlikte Güçlü" dedik.

10-TIP HAFTASI ETKİNLİKLERİ KAPSAMINDA, FARKLI ALANLARDAN HEKİMLERİN KONUŞMACI OLDUĞU, "HEKİMLİK YAPMAK İSTİYORUZ" PANEL FORUMU'NA KATILIM

10 MART 2020- İSTANBUL TABİP ODASI CAĞALOĞLU BİNASI

Komisyonumuzu temsilen Dr. Suzan Saner, 'Kadın Hekimlik' başlıklı bir sunum gerçekleştirdi.

"Çağdaş, iyi hekimlik ancak toplumsal cinsiyete, daha doğrusu toplumsal cinsiyet eşitsizliklerine duyarlı bir yaklaşımla mümkün. Kadınların hekimler ve hastalar olarak deneyimlerini insan hakları bakış açısına katmak önemli çünkü bu insan genellikle heteroseksüel, beyaz ve erkek insan olarak tanımlanıyor, kadınların deneyimlerini kapsamayabiliyor. Kadın Hekimlik ve Kadın Sağlığı Kolu tam da bu nedenle var zaten" sözleriyle başladığı konuşmasında kadın hekimlerin yaşadığı temel zorluklara değindi ve şunları söyledi: "Hasta-hekim ilişkisi toplumsal cinsiyet rolleriyle yakından ilişkili.

Çünkü hastanın zihnindeki talep bir çeşit annelik işlevi. Hastanın ruh sağlığında ve hekimin ruh sağlığında karşılaşma oluyor bu ilişkide ve hastanın ruh sağlığında muhtaç, zayıf, acılar içinde, çaresiz, çocuksu konumdaki hasta çevrenin ona tam uyum sağlaması gibi yüksek beklentiler içine giriyor. Hekimi yüceleştirme, mucizevi iyileştiricilik özellikleri bekleniyor. Bu beklentiler tam karşılık bulamadığında ortaya çıkan hayal kırıklığı, umutsuzluk, öfke, haset gibi yoğun duygular açığa çıkabiliyor.”

Performans sisteminin hasta-hekim ilişkisini zedelediğine, güven, empati gibi olumlu özelliklerin yara aldığına dikkat çeken Dr. Saner konuşmasının devamında şunları dile getirdi: “Kadın sağlığı hem kadın hekimlerin hem de kadın hastaların sağlıklarından ayrı düşünülemez. Kadın hekimler olarak toplumsal cinsiyet eşitsizliğine dayalı ayrımcılık ve çeşitli şiddet biçimlerine maruz kalıyoruz. Yıldırma, çifte mesai, bitmeyen mesai gibi durumların üzerinde şekilleniyor sıkıntılar. Katı, geleneksel cinsiyet rolleri halen etkili ne yazık ki ve sağlık alanına yansımaları söz konusu; uzmanlık alanı seçimi, akademik alana dahil olma, çalışma ortamlarına katılım, eğitim süreçlerinde halen etkili.” Dr. Saner konuşmasını “Kadın hekimler olarak daha fazla sosyal ağlar, platformlar kurmamız, etkileşimi, dayanışmayı artırmamız, başarılı noktalara gelmiş kadın hekimlerin deneyimlerinden faydalanmamız gerekiyor. TTB’nin zaten bir toplumsal cinsiyet eşitliği tutum belgesi var. Bu zemine sahip çıkmamız gerekiyor” sözleriyle noktaladı.

11- HEKİM SÖZÜ DERGİSİ:

Mart- Nisan 2020 sayısı için ‘Kadın Dosyası’nı hazırladık.

12- 103 KADIN PLATFORMU BİLDİRİSİ:

Çocuklara yönelik cinsel istismar faillerinin, mağdurlar ile evlendiklerinde cezadan muaf olmasını öngören yönergeye karşı oluşturulan 103 Platformu’nun bildirisini imzalayarak “Tecavüzü, erken ve zorla evlilikleri ve çocuk istismarını meşrulaştıracak hiçbir yasal değişikliği kabul etmiyoruz!” dedik.